

Asia Tekijänoikeussuoja liiketoimintamalliin

Hakija A

Annettu 5.10.2010

Tiivistelmä *Liiketoimintamalli sellaisenaan ei ollut tekijänoikeuslain 1 §:ssä tarkoitettu teos.*

LAUSUNTOPYYNTÖ

A (jäljempänä hakija) on 24.5.2010 saapuneella kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvostolta "liiketoimintamallisuojasta tekijän oikeuksineen patentiini FI 113682 perustuviin kohteisiin".

Hakija on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle kirjallisen esityksen, jossa on yhteensä toistasataa sivua mm. kaupparekisteriotteita hakijan perustamista yrityksistä, patenttijulkaisuja hakijalle myönnettyistä patenteista, kirjoja, kaaviokuvia sekä muita graafisia esityksiä.

Hakija on puhelinkeskustelussa 9.9.2010 täsmentänyt lausuntopyyntöään korostamalla, että hänen toimittamansa materiaali on liiketoimintamalli patentin FI 113682 eri innovaatioiden hyödyntämiseksi. Hakija korosti pyytävänsä tekijänoikeusneuvostolta lausunnon vain liiketoimintamallista sellaisenaan ja ettei hän halua lausuntoa siitä, ylittävätkö liiketoimintamallia kuvaavat yksittäiset kirjalliset dokumentit tai niiden muodostama kokonaisuus teoskynnyksen kirjallisina esityksinä tai siitä, saako materiaali suojaa tekijänoikeuslain nojalla muuna kuin teoksena.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeuslain (TekijäL 404/1961) 55 §:n mukaan tekijänoikeusneuvosto antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Näiden lausuntojen luonne ei ole sitova. Tekijänoikeusneuvosto ei anna lausuntoja muiden lakien soveltamisesta eikä ratkaise näyttökysymyksiä.

Tekijänoikeudesta

TekijäL 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen, on tekijänoikeus teokseen. Säännös sisältää esimerkki-luettelon suojattavista teostyypeistä. Tekijänoikeussuojaa saavat esimerkiksi selittävät kirjalliset teokset.

Tekijänoikeudessa teoksella tarkoitetaan luonnollisen henkilön henkisen luomistyön tulosta. Teokselta edellytetään, että sitä voidaan pitää tekijänsä itsenäisen luovan työn omaperäisenä tuloksena. Tällöin se niin sanotusti ylittää teoskynnyksen eli saavuttaa teostason. Suojan edellytyksenä ei ole muita erityisiä vaatimuksia. Esimerkiksi tuotteen kirjallisella tai taiteellisella tasolla ei ole merkitystä, ei myöskään sen aikaansaamiseksi vaaditulla työ- tai tietomäärällä.

Ratkaisu teoskynnyksen ylittymisestä tehdään tapauskohtaisella harkinnalla. Tavanomaisena arviointikriteerinä on pidetty sitä, voisiko kukaan muu samaan työhön ryhtyessään päätyä samanlaiseen lopputulokseen. Tekijänoikeus suojaa sekä teosta kokonaisuutena että sellaista teoksen osaa, jota muusta teoksesta irrallaan tarkasteltuna voidaan pitää tekijänsä luovan työn omaperäisenä tuloksena.

WIPO:n tekijänoikeussopimuksen (1996) 2 artiklassa esitetyn määritelmän mukaan tekijänoikeus suojaa ilmaisua, mutta ei ideaa, toimintatapaa, menetelmää tai matemaattisia käsitteitä sinänsä (ks. myös Pirkko-Liisa Haarmann, "Tekijänoikeus ja lähioikeudet". Helsinki 2005, s. 50). Samoin tekijänoikeussuojan ulkopuolelle jäävät esimerkiksi teoksen aihe, järjestys, aiheen käsittelyä ohjaava metodi, valmistusmenetelmät sekä teoksen sisältämät tiedot sellaisenaan.

Vakiintuneen näkemyksen mukaan tekijänoikeuteen vetoamalla kukaan ei voi pidättää itsellään oikeutta vielä ajatuksenaan olevaan ideaan sellaisenaan vaan tekijänoikeudellisen suojan saamiseksi idean on konkretisoiduttava omaperäisellä ja luovalla tavalla. Idean konkretisointi edellyttää suullista, kirjallista, visuaalista tms. muotoa.

Vastaus lausuntopyynnössä esitettyyn kysymykseen

Tekijänoikeusneuvosto tulkitsee hakijan lausuntopyyntöä siten, että hakija haluaa vastauksen ainoastaan siihen, voiko hakijan esittämä liiketoimintamalli saada suojaa TekijäL:n nojalla huomioimatta sitä, miten liiketoimintamalli tai siihen kuuluvat asiakirjat on ilmaistu kirjallisesti tai graafisesti. Tekijänoikeusneuvosto katsoo, että vastaus hakijan pyyntöön voidaan antaa TekijäL:n kannalta huolimatta siitä, että hakija ei ole tarkentanut lausuntopyyntöään koskemaan tekijänoikeusneuvostolle toimittamansa materiaalin kirjallista tai graafista ilmenemismuotoa.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että liiketoimintamalli sellaisenaan, sen tavoitteet, keinot, tiedot tms. eivät voi saada tekijänoikeussuojaa. Sen sijaan liiketoimintamalliin mahdollisesti liittyvä kirjallinen, graafinen tms. aineisto, jossa liiketoimintamallin teemat, tavoitteet, ideat ym. on ilmaistu kirjallisena tai taiteellisena tuotoksena, voi olla tekijänoikeudella suojattua, jos ilmaisu ylittää kirjalliselta tai taiteelliselta teokselta vaadittavaan tason.

Puheenjohtaja

Marcus Norrgård

Sihteeri

Marco Grönroos

Lausunto on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Marcus Norrgård (puheenjohtaja), Pekka Heikkinen, Eija Hinkkala, Teemu Kalliala, Satu Kangas, Pirjo Kontkanen, Mari Lampenius, Marianne Leskinen, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Pulkkinen, Risto Ryti, Pekka Sipilä, Markku Uotila, Martti Virtanen, Ahti Vänttinen.